

ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

สิริพร จงมีศิลป์*, นครินทร์ ประสิทธิ์**^a, สุรัชย์ พิมหา**, นพรัตน์ เสนาฮาต **,
สุพัฒน์ กองศรีมา***, พิทยา ธรรมวงศา***, ศรัณยา พันธุ์โยธา*, ณัฐพล โยธา****

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ประชากรที่ศึกษาคือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานป้องกันควบคุมโรคของในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 156 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค 0.95 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม 2565 ถึง 31 มกราคม 2566 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษา พบว่าภาพรวม ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับสูงและปัจจัยแห่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ($r = 0.747$, $p\text{-value} < 0.001$ และ $r = 0.707$, $p\text{-value} < 0.001$) ตามลำดับ และปัจจัยแห่งความสำเร็จการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร และปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีแผนงานสนับสนุนมีผลและสามารถร่วมพยากรณ์ การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ร้อยละ 75.9 ($R^2 = 0.759$)

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร; ปัจจัยแห่งความสำเร็จ; การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรค;
เจ้าหน้าที่สาธารณสุข

* นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** นักวิชาการสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี

**** นักวิชาการสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

^a Corresponding author: นครินทร์ ประสิทธิ์ Email: Nakapr@kku.ac.th

รับบทความ: 23 พ.ค. 66; รับบทความแก้ไข: 6 มิ.ย. 66; ตอบรับตีพิมพ์: 6 มิ.ย. 66; ตีพิมพ์ออนไลน์: 24 มิ.ย. 66

Administrative Factors and Key Success Factors Affecting Tuberculosis Control Performance of Health Personnel at Sub-District Health Promoting Hospitals in Kalasin Province

Siriporn Jongmeesi^{*}, Nakarin Prasit^{**a}, Surachai Phimha^{**},
Nopparat Senahad^{**}, Supat Kongsrima^{***}, Pittaya Thammawongsa^{***},
Saranya Phanyotha^{*}, Nuttapol Yotha^{****}

Abstract

This cross-sectional descriptive research aimed to study administrative factors and key success factors affecting tuberculosis control performance among health personnel at sub-district health promoting hospitals in Kalasin province. Population of this study was 156 health professionals responsible for tuberculosis control in sub-district health promoting hospitals in Kalasin province. Samples were 138 health professionals randomly selected from the population. Research instruments were questionnaires tested for content validity by three experts for reliability yielding Cronbach's alpha coefficient of 0.95. Data collection was administered during December 15, 2022 and January 31, 2023. The data were analyzed using both descriptive and inferential statistics. Significant level was set at $p=0.05$.

Results showed that overall administrative factors were at high relationship level ($r=0.747$; $p\text{-value}<0.001$) and key success factors were at a middle relationship level ($r=0.707$, $p\text{-value}<0.001$) with the tuberculosis control performance. Five variables consisted of key success factors: collaborations between sub-district health promoting hospitals and node hospitals, administrative factors: management, key success factor: image development of health care facilities, administrative factors: personnel management, and key success factors: related agencies at all levels have supporting plans affected and could jointly predict tuberculosis control performance among health personnel at sub-district health promoting hospitals in Kalasin at 75.9 percent ($R^2=0.759$, $p\text{-value}<0.001$).

Keywords: Administrative factors; Key success factors; Tuberculosis control performance; Health personnel

^{*} Master of Public Health Candidate, Faculty of Public Health, Khon Kaen University

^{**} Lecturer, Department of Public Health Administration, Faculty of Public Health, Khon Kaen University

^{***} Public Health Technical Officer, Udon Thani Provincial Public Health Office

^{****} Public Health Technical Officer, Khon Kaen Provincial Administrative Organization

Received: May 23, 23; Revised: Jun. 6, 23; Accepted: Jun. 6, 23; Published Online: Jun. 24, 23

บทนำ

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดยุทธศาสตร์ยุติวัณโรค มีเป้าหมายลดอุบัติการณ์วัณโรคให้ต่ำกว่า 10 ต่อแสนประชากรโลกภายในปี พ.ศ. 2578⁽¹⁾ ประเทศไทยจึงกำหนดให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติด้านการต่อต้านวัณโรค เพื่อให้การดำเนินงานป้องกัน ดูแลรักษา และควบคุมวัณโรคของประเทศเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวทางการควบคุมวัณโรคประเทศไทย เป็นแนวทางหลักในการขับเคลื่อนแผนงานวัณโรคให้บรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการระดับชาติด้านการต่อต้านวัณโรค เป้าหมายยุทธศาสตร์ยุติวัณโรค และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กำหนดไว้

การดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนั้น ทุกคนต้องมีความรู้ ความสามารถปฏิบัติงานได้ เป็นบทบาทหน้าที่อีกด้านของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งจะต้องดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกันวัณโรคตามมาตรฐานและแนวทางการควบคุมวัณโรคแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานควบคุมโรค จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการดำเนินงานเพื่อนำไปปฏิบัติในการป้องกันการเกิดโรค การแพร่กระจายของโรค และที่สำคัญไม่ให้เกิดความสูญเสียขึ้น โดยเน้นการให้บริการประชาชนผู้รับบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ซึ่งยึดผู้รับบริการเป็นศูนย์กลางในการให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานทางด้านสุขภาพของประชาชนผู้รับบริการ เน้นการป้องกันโรค เน้นการลดปัญหาที่สามารถป้องกันได้ ซึ่งมีองค์ประกอบในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันควบคุมวัณโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1) ด้านการค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ 2) ด้านการป้องกันและควบคุมโรค 3) ด้านการรักษาและติดตามเยี่ยมบ้าน 4) ด้านการให้สุขศึกษา และ 5) ด้านการนิเทศงานและฝึกอบรม⁽²⁾

สำหรับการดำเนินงานป้องกัน ควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งเป็นหัวใจหลักในการเฝ้าระวังการเกิดโรคในพื้นที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น มีการนำปัจจัยทางการบริหารมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านเทคโนโลยี และ 6) ด้านเวลา⁽³⁾ นอกจากนี้ปัจจัยทางการบริหารแล้วนั้น ยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นั่นคือปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ 1) ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตาม 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน 3) การลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม 4) การสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ 5) การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ 6) ความเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย⁽⁴⁾ ซึ่งเป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่เป้าหมายการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

รายงานสถานการณ์วัณโรคในจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2563 พบว่าอัตราความสำเร็จของการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ ร้อยละ 85.3 ความครอบคลุมการรักษาผู้ป่วยวัณโรครายใหม่และกลับเป็นซ้ำ ร้อยละ 81.6 อัตราการเสียชีวิตระหว่างการรักษา ร้อยละ 7.8 อัตราการขาดนัดรับยา ร้อยละ 1.5 อัตรา

การโอนออก ร้อยละ 0.5 และกำลังรักษา ร้อยละ 4.9 โดยส่งผลให้มีปัญหาที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) ผู้ป่วยวัณโรคเสียชีวิตอยู่ในระหว่างการรักษา 2) ผู้ป่วยบางส่วนขาดนัดรับยาอย่างต่อเนื่อง และ 3) ไม่มีการติดตามประเมินผลการรักษาผู้ป่วยบางส่วน ซึ่งส่งผลให้อัตราความสำเร็จของการรักษาวัณโรคของต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 90⁽⁵⁾ เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ เกิดผลสำเร็จ โดยการเร่งค้นหาค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ ลดความล่าช้าในการวินิจฉัยและรักษาผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ มีการพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาผู้ป่วยวัณโรคอย่างต่อเนื่อง โดยดูแลรักษาผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง ร่วมกับทีมสหวิชาชีพ เครือข่ายในพื้นที่ และให้การช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาระบบข้อมูลผู้ป่วยวัณโรครายบุคคลเพื่อกำกับติดตาม และประเมินผลการรักษา และสร้างเครือข่ายหรือศูนย์กลางประสานการส่งต่อและติดตามผลจากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานป้องกันควบคุมวัณโรค อีกทั้งยังสามารถส่งเสริมการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จนเกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ และระดับการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรค ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัย เชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive research) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานป้องกัน ควบคุมวัณโรค ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 156 คน⁽⁶⁾

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบงานป้องกันควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ มีขั้นตอนการคำนวณขนาดตัวอย่าง ในกรณีทีทราบจำนวนประชากรและสำหรับการสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple linear regression analysis) โดยใช้สูตรคำนวณขนาดตัวอย่างของ Cohen⁽⁷⁾ ดังนี้

$$N = \frac{\lambda(1 - R_{Y.A,B}^2)}{R_{Y.A,B}^2 - R_{Y.A}^2} + w$$

กำหนดให้

$R_{Y.A,B}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Full Model ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ได้นำค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปร จากการศึกษาปัจจัยการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการปฏิบัติงานเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น⁽⁸⁾ ซึ่งเป็นลักษณะงานที่คล้ายคลึงกันและมีพื้นที่เดียวกันในการทำวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้ค่า $R_{Y.A,B}^2 = 0.664$

$R_{Y.A}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Reduce Model ($R_{Y.A,B}^2 - R_{Y.B}^2$) ซึ่งได้ค่า $R_{Y.A}^2 = 0.645$

$R_{Y.B}^2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่เปลี่ยนแปลง (R^2 Change) เมื่อไม่มีตัวแปรที่ต้องการทดสอบ $R_{Y.B}^2 = 0.019$

λ คือ ค่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนตัวแปรอิสระและอำนาจการทดสอบ

w คือ จำนวนตัวแปรอิสระนอกเหนือจากตัวแปรที่ต้องการทดสอบ (เซต A)=0 (เซต B)=11

u คือ จำนวนตัวแปรอิสระที่ต้องการทดสอบ (เซต B) เท่ากับ 1 ตัวแปร

v คือ ค่าที่ได้จาก $v = N - u - w - 1$

จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 138 คน โดยการสุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้างนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ มีทั้งหมด 4 ส่วน รายละเอียด ได้แก่ ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ตำแหน่ง 4) ระดับการศึกษา 5) ระยะเวลาการปฏิบัติงาน 6) การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันควบคุมโรค ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรค ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านเวลา และ 6) ด้านเทคโนโลยี โดยใช้แนวคิดของ ประจักษ์ บัวผัน⁽³⁾ ส่วนที่ 3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรค ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตามประเมินผล 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน 3) การลงมือ

ปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสนใจในการมีส่วนร่วม 4) การสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ 5) การพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ และ 6) การเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย โดยใช้แนวคิดของ ชูชัย ศุภวงศ์ และคณะ⁽⁴⁾ ส่วนที่ 4 การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ 2) ด้านการป้องกันและควบคุมโรค 3) ด้านการรักษาและติดตามเยี่ยมบ้าน 4) ด้านการให้สุศึกษา และ 5) ด้านการนิเทศงานและฝึกอบรม ใช้แนวคิดของกระทรวงสาธารณสุข⁽²⁾ โดยส่วนที่ 2-4 เป็นคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และ น้อยที่สุด (1)

โดยการดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้ มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงของเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item objective congruence: IOC) พบว่า ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.50 และการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ไปทดลองใช้ (Try-out) กับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้รับผิดชอบงานป้องกันควบคุมโรค ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีลักษณะสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกันและมีพื้นที่ใกล้เคียงกันกับการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน การวิเคราะห์ค่า Cronbach's alpha coefficient พบว่าด้านปัจจัยทางการบริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ด้านการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครราชสีมา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และเมื่อรวมแบบสอบถามทั้งชุด มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและสถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด สถิติอนุमान ใช้สถิติสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณขั้นตอน

การแปลผล

การแปลผลคะแนนระดับปัจจัยทางการบริหาร ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ และระดับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยนำมาจัดระดับเป็น 5 ระดับ ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของ Likert⁽⁹⁾ มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และ น้อยที่สุด (1) และแปลผลโดยนำมาจัดระดับ 5 ระดับ ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยได้ โดยใช้เกณฑ์ของ สำเร็จ จันทรสวรรณ และ สวรรณ บัวทวน⁽¹⁰⁾ การปฏิบัติงานระดับมากที่สุด ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 การปฏิบัติงานระดับมาก ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 การปฏิบัติงานระดับปานกลาง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 การปฏิบัติงานระดับน้อย ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 การปฏิบัติงานระดับน้อยที่สุด ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49

สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) โดยใช้เกณฑ์ของ Elifson et al⁽¹¹⁾ มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง + 1 แบ่งระดับดังนี้ ไม่มีความสัมพันธ์ ($r=0$) ความสัมพันธ์ต่ำ ($r=\pm 0.01$ ถึง ± 0.30) ความสัมพันธ์ปานกลาง ($r=\pm 0.31$ ถึง ± 0.70) ความสัมพันธ์สูง ($r=\pm 0.71$ ถึง ± 0.99) และความสัมพันธ์โดยสมบูรณ์ ($r=\pm 1$)

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัยให้กับสาธารณสุขอำเภอในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 18 อำเภอ มอบรายชื่อกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอ โดยจ่ายแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 138 คน ให้ผู้รับผิดชอบงานควบคุมโรคติดต่อประจำสาธารณสุขอำเภอแต่ละแห่งเป็นผู้ประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย รวมทั้งนัดหมาย วัน เวลา ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนเมื่อ ครบกำหนด 20 วัน โดยผู้วิจัยเตรียมของจดหมายและเจ้าหน้าที่ของจดหมายถึงผู้วิจัย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสะดวกในการส่งกลับแบบสอบถามเมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จสิ้นและส่งถึงผู้วิจัยโดยตรง โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 15 ธันวาคม 2565 ถึง 31 มกราคม 2566

การพิทักษ์สิทธิของอาสาสมัคร

ผู้วิจัยจะให้ความสำคัญและพิทักษ์สิทธิของบุคคลที่ร่วมในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ 1) หลักความเคารพในบุคคล (Respect for person) คือ เคารพในการขอความยินยอมโดยให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนและให้อาสาสมัครตัดสินใจ เคารพในความเป็นส่วนตัวของอาสาสมัคร เคารพในการเก็บรักษาความลับของข้อมูลส่วนตัวของอาสาสมัคร และเคารพในความเป็นผู้อ่อนด้อย เพราะบาง 2) หลักคุณประโยชน์และไม่ก่ออันตราย (Beneficence) คือการประเมินความเสี่ยง หรืออันตรายที่อาจเกิดจากการวิจัย ได้แก่ อันตรายต่อร่างกาย จิตใจ สถานะทางสังคม และฐานะทางการเงิน และทางกฎหมาย การประเมินการให้คุณประโยชน์ (Benefit) ได้แก่ ประโยชน์ทางร่างกาย ประโยชน์ทางด้านจิตใจ ประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ และประโยชน์ต่อวงการวิทยาศาสตร์/สังคม 3) หลักยุติธรรม (Justice) คือการให้ความเป็นธรรม ประเมินจาก การเลือกอาสาสมัคร การจัดอาสาสมัครเข้ากลุ่มศึกษา มีความอิสระในการตัดสินใจ ไม่บังคับขู่เข็ญ หรือทำให้เกรงใจ และการตัดสินใจจะไม่ส่งผลกระทบต่องานปัจจุบันรวมถึงอนาคตข้างหน้า และข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ โดยเผยแพร่ข้อมูลในลักษณะเป็นภาพรวมไม่ระบุถึงตัวบุคคลหรือสถานที่ทำงาน หรือข้อมูลต่าง ซึ่งผู้วิจัยมีมาตรการในการรักษาความลับ โดยในแบบสอบถามไม่มีการระบุเพียงรหัสชุดแบบสอบถามเท่านั้น และก่อนการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2565 ลำดับที่ 4.3.04:34/2565 เลขที่ HE652175

ผลการวิจัย

คุณลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

คุณลักษณะส่วนบุคคลของ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 138 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 63.0 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 มีอายุเฉลี่ย 35.20 ปี (SD=8.92 ปี) อายุต่ำสุด 21 ปี อายุสูงสุด 59 ปี ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นนักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 39.9 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ปฏิบัติงาน 1-5 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 ระยะเวลาประสบการณ์ต่ำสุด 1 ปี และ ระยะเวลาประสบการณ์สูงสุด 30 ปี การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานวินโรค ต่ำสุด 1 ครั้ง การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงานวินโรค สูงสุด 11 ครั้ง

ระดับปัจจัยทางการบริหารของการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยทางการบริหาร พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.29 (SD=0.25) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35 (SD=0.39) ส่วนรองลงมาคือ ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.35 (SD=0.40) ส่วนปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.21 (SD=0.35) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับปัจจัยทางการบริหารของการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

ระดับปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรค ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	Mean	SD	แปลผล
1. ด้านบุคลากร	4.24	0.46	มาก
2. ด้านงบประมาณ	4.28	0.44	มาก
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	4.35	0.39	มาก
4. ด้านการบริหารจัดการ	4.35	0.40	มาก
5. ด้านเวลา	4.33	0.42	มาก
6. ด้านเทคโนโลยี	4.21	0.35	มาก
ภาพรวม	4.29	0.25	มาก

ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.26 (SD=0.28) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตามประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.31 (SD=0.31) รองลงมา คือด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.30 (SD=0.38) ส่วน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.21 (SD=0.29) ตามลำดับ โดยแปลผลค่าเฉลี่ยทั้ง 6 ด้าน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

ระดับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรค	Mean	SD	แปลผล
1. ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตามประเมินผล	4.31	0.31	มาก
2. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน	4.23	0.42	มาก
3. ด้านการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม	4.24	0.39	มาก
4. ด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ	4.24	0.38	มาก
5. ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ	4.21	0.29	มาก
6. ด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย	4.30	0.38	มาก
ภาพรวม	4.26	0.28	มาก

ระดับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

เมื่อพิจารณาระดับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.26 (SD=0.31) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคด้านการป้องกันและควบคุมโรค มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.30 (SD=0.37) รองลงมาคือด้านการให้สุศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.28 (SD=0.38) ส่วนการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.17 (SD=0.41) ตามลำดับ โดยแปลผลค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน มีอยู่ในระดับรายละเอียด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์	Mean	SD	แปลผล
1. ด้านการค้นหาผู้ป่วยรายใหม่	4.17	0.41	มาก
2. ด้านการป้องกันและควบคุมโรค	4.30	0.37	มาก
3. ด้านการรักษาและติดตามเยี่ยมบ้าน	4.26	0.36	มาก
4. ด้านการให้สุขศึกษา	4.28	0.38	มาก
5. ด้านการนิเทศงานและฝึกอบรม	4.28	0.37	มาก
ภาพรวม	4.26	0.31	มาก

ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพรวม ปัจจัยทางการบริหาร มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับ การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.747$, $p\text{-value}<0.001$) ในส่วนรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับ การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร ($r=0.314$, $p\text{-value}<0.001$) ปัจจัยทางการบริหารด้านงบประมาณ ($r=0.419$, $p\text{-value}<0.001$) ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ ($r=0.635$, $p\text{-value}<0.001$) ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ($r=0.649$, $p\text{-value}<0.001$) ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา ($r=0.316$, $p\text{-value}<0.001$) และปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยี ($r=0.458$, $p\text{-value}<0.001$) และภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จ มีความสัมพันธ์ในระดับระดับปานกลางกับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=0.707$, $p\text{-value}<0.001$) ในส่วนรายด้าน พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุนและติดตามประเมินผล ($r=0.386$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน ($r=0.519$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความพร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม ($r=0.570$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ ($r=0.471$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ($r=0.473$, $p\text{-value}<0.001$) และ พบว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ($r=0.741$, $p\text{-value}<0.001$) ดังรายละเอียดตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

ปัจจัยทางการบริหาร และปัจจัยแห่งความสำเร็จ	การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน	p-value	ระดับ ความสัมพันธ์
ภาพรวมปัจจัยทางการบริหาร	0.747**	< 0.001	สูง
1. ด้านบุคลากร	0.314**	< 0.001	ปานกลาง
2. ด้านงบประมาณ	0.419**	< 0.001	ปานกลาง
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	0.635**	< 0.001	ปานกลาง
4. ด้านบริหารจัดการ	0.649**	< 0.001	ปานกลาง
5. ด้านเวลา	0.316**	< 0.001	ปานกลาง
6. ด้านเทคโนโลยี	0.458**	< 0.001	ปานกลาง
ภาพรวมปัจจัยแห่งความสำเร็จ	0.707**	< 0.001	ปานกลาง
1. ด้านผู้บริหารทุกระดับให้การสนับสนุน และติดตามประเมินผล	0.386**	< 0.001	ปานกลาง
2. ด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมี แผนงานสนับสนุน	0.519**	< 0.001	ปานกลาง
3. ด้านการลงมือปฏิบัติในพื้นที่ที่มีความ พร้อมและสมัครใจในการมีส่วนร่วม	0.570**	< 0.001	ปานกลาง
4. ด้านการสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้ เกิดความร่วมมือ	0.471**	< 0.001	ปานกลาง
5. ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถาน บริการ	0.473**	< 0.001	ปานกลาง
6. ด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ ข่าย	0.741**	< 0.001	สูง

หมายเหตุ ** ระดับนัยสำคัญ<0.001

ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) โดยเลือกตัวแปร ปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์เข้าสู่การวิเคราะห์เพื่อหาตัวแปรอิสระที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ที่จะถูกเลือกเข้าสมการคือตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า 0.05 ซึ่งตัวแปรที่เลือกเข้าในสมการที่สามารถการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ปัจจัยแห่งความสำเร็จการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย (p-value<0.001) ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ (p-value<0.001) ปัจจัยแห่งความสำเร็จการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ (p-value<0.001) ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร (p-value<0.001) และปัจจัยแห่งความสำเร็จหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน (p-value<0.001) รายละเอียดดังตารางที่ 5 ได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรงซึ่งเป็นสมการทำนายในรูปคะแนนดิบดังนี้

$$Y = 0.003 + (0.370) (\text{ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย}) + (0.290) (\text{ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ}) + (0.146) (\text{ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ}) + (0.085) (\text{ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร}) + (0.102) (\text{ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน})$$

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยทางการบริหาร และปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

ตัวแปร	B	Beta	T	p-value	R	R ²	R ² adj	R ² change
1.ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย	0.370	0.453	8.769	<0.001	0.740	0.548	0.545	-
2.ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ	0.290	0.378	7.918	<0.001	0.838	0.703	0.699	0.155

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนของปัจจัยทางการบริหาร และปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลกับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

ตัวแปร	B	Beta	T	p-value	R	R ²	R ² adj	R ² change
3.ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ	0.146	0.139	2.798	0.006	0.855	0.732	0.726	0.029
4.ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร	0.085	0.128	2.887	0.005	0.863	0.745	0.737	0.013
5.ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับที่มีแผนงานสนับสนุน	0.102	0.138	2.699	0.008	0.871	0.759	0.749	0.014

ค่าคงที่ 0.003, F=82.35, p-value<0.001, R=0.871, R²=0.759, R²adj=0.749

อภิปรายผล

ผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อ การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple linear regression analysis) คือปัจจัยแห่งความสำเร็จการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการ ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร และปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีแผนงานสนับสนุน สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ร้อยละ 75.9 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากรในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรทางการบริหารที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจในการดำเนินงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กรซึ่งบุคคลจะปฏิบัติงานตามความสามารถอย่างเต็มที่นั้นต้องอาศัยกระบวนการในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพพร้อมด้วย ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณค่าต่อการบริหารองค์การอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร มีผลต่อการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข^(8,12) แต่ในบางพื้นที่

ได้รับสนับสนุนจากองค์การด้านบุคลากรที่ไม่เพียงพอ และผู้ปฏิบัติงานไม่มีความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ จะส่งผลกระทบต่อการทำงานป้องกันควบคุมโรค จึงทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้แล้ว จึงทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร ไม่มีผลต่อการทำงาน^(13,14)

ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานขององค์การ ให้ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งองค์การต้องนำกระบวนการบริหารเข้ามาใช้ในการบริหารงาน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดงบประมาณ การจัดองค์การ การประสานงาน การบริหารงาน บุคคล การควบคุม และการรายงานผล ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัย ที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ มีผลต่อการทำงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข^(12,13) การไม่มีการวางแผน กำหนดบทบาทหน้าที่ การติดต่อประสานงาน ที่ไม่เพียงพอ อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานควบคุมป้องกันโรค ทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ซึ่งมีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ไม่มีผลต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข⁽¹⁴⁾

ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่ายในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาระบบงานที่ผสมผสานมีการประสานงานสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงพยาบาลแม่ข่ายที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วยกันและกับโรงพยาบาลแม่ข่าย มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการปฏิบัติงานหรือโครงการต่างๆ ในบริหารจัดการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วยกันและกับโรงพยาบาลแม่ข่ายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นตัวกำหนด ทิศทางและโอกาสความสำเร็จในการปฏิบัติงานให้ลุล่วง ดังนั้นหากได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วยกันและกับโรงพยาบาลแม่ข่าย จะทำให้การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาที่ผ่านมา พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่าย มีผลต่อการทำงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข^(8,15) ทั้งนี้ในแต่ละพื้นที่ย่อมมีสภาพปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานที่ต่างกันออกไป ทำให้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในแต่ละแห่งแตกต่างกัน จึงทำให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกับโรงพยาบาลแม่ข่ายไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล⁽¹⁶⁾

ด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคุณภาพการรักษายาบาล ระบบการบริการป้องกันควบคุมโรคของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการทำงานนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับหน่วยงานปทุมภูมิที่จะต้องพัฒนาอยู่เสมอเพราะเป็นด่านหน้าของการรักษาเพื่อลดความแออัดในโรงพยาบาล ดังนั้นหากประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบมีปัญหาสุขภาพก็สามารถเข้ารับบริการได้อุ่นใจ ใกล้บ้านและมีคุณภาพเนื่องจากระบบการดูแลได้รับการพัฒนาคุณภาพการรักษายาบาล และมีภาพลักษณ์ในการทำงานที่ได้อย่างสม่ำเสมอ ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาที่ผ่านมา พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานบริการมีผลต่อการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข^(15,16) และผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการพัฒนาคุณภาพการรักษายาบาลและภาพลักษณ์ของสถานบริการ ไม่มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล⁽¹⁷⁾

ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแผนสนับสนุนการดำเนินงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการจัดทำแผนสนับสนุนการดำเนินงาน โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงาน กำหนดรูปแบบการปฏิบัติงาน กำหนดทรัพยากรในการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงาน กำหนดวิธีการควบคุมกำกับกับการปฏิบัติงาน และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแผนสนับสนุนการดำเนินงานที่มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล^(17,18) ทั้งนี้ในแต่ละหน่วยงานย่อมมีความแตกต่างกันในการกำหนดรูปแบบ วิธีการในการกำหนดแผนสนับสนุนการดำเนินงาน ด้วยปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่อาจไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในระบบการปฏิบัติงานตามมาตรฐานที่วางไว้ได้ ผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว พบว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแผนสนับสนุนการดำเนินงาน ไม่มีผลต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล⁽¹⁵⁾

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรมีการสรรบุคลากรให้เพียงพอกับภาระของงานในการดำเนินงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และควรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เพื่อทดแทน กรณีมีการย้าย ลาออก หรือเกษียณอายุ เพื่อส่งผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ
2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรมีการส่งเสริมหรือกระตุ้นให้มีการควบคุมกำกับกับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนงานและกิจกรรมที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรให้ความสำคัญกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกวิชาชีพอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อสร้างคุณค่าและให้กำลังใจกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้ทุกวิชาชีพมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ควรส่งเสริมปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านการเชื่อมโยงระหว่างสถานบริการในเครือข่ายเดียวกัน โดยการให้การสนับสนุนและพัฒนาระบบการให้บริการและสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและโรงพยาบาลแม่ข่ายที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานตามเกณฑ์คุณภาพตลอดจนสามารถแก้ปัญหาการให้บริการในหน่วยบริการปฐมภูมิได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ให้ความเมตตา อบรมสั่งสอนให้ความรู้ในการศึกษาตลอดหลักสูตร และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตลอดจนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Global Tuberculosis Report 2021. Geneva, Switzerland: WHO; 2021.
2. กระทรวงสาธารณสุข. แผนปฏิบัติการระดับชาติด้านการต่อต้านวัณโรค พ.ศ. 2560-2564 (เพิ่มเติม พ.ศ. 2565). กรุงเทพฯ: อักษรกราฟฟิคแอนด์ดีไซน์; 2564.
3. ประจักษ์ บัวผัน. หลักการบริหารสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 4. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2558.
4. ชูชัย ศุภวงศ์, สมศักดิ์ ชุณหรัศม์, ลัดดา ดำริการเลิศ, สุพัตรา ศรีวณิชชากร, เกษม เวชสุนทรานนท์. คู่มือการให้บริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมสุขภาพอนามัย; 2553.
5. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานสรุปผลการดำเนินงานป้องกันควบคุมวัณโรค ปี 2564. กาฬสินธุ์: กลุ่มงานควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์; 2564.
6. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์. จำนวนบุคลากรเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ปี 2564. กาฬสินธุ์: กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์; 2564.
7. Cohen J. Statistical Power Analysis for the Behavior Sciences. 2nd ed. New York: Academic; 1988.
8. สุวิชัย ฤทธิกุล, ประจักษ์ บัวผัน. ปัจจัยการบริหารและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการปฏิบัติงานเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น. 2561;25(1):23-34.

9. Likert R. The Human Organization: Its management and values. New York: McGraw-Hill; 1967.
10. สำเร็จ จันทรสวรรณ, สุวรรณ บัวทวน. ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2547.
11. Elifson KW, Runyon RP, Haber A. Fundamentals of Social Statistics. 2nd ed. New York: McGraw-Hill; 1990.
12. น้ำทิพย์ ศรีหนองกิจ, ชัญญา อภิบาลกุล. ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ. 2561;11(2):555-66.
13. เพชรรัตน์ พันอัน, ชัญญา อภิบาลกุล. ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานวินโรคในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ. 2561;11(2):624-34.
14. สมโภช ยอดดี, อมรศักดิ์ โพธิ์อำ. ปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาของบุคลากรสาธารณสุขใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสงขลา. วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพและการสาธารณสุขชุมชน. 2561;1(2):41-53.
15. ปณิธิย์ คำสมาน, มกรพันธ์ จูฑะรสก, ประจักษ์ บัวผัน. ปัจจัยแห่งความสำเร็จและการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและควบคุมโรคของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสกลนคร. วารสารวิจัยมข.(ฉบับบัณฑิตศึกษา). 2564;21(3): 65-77.
16. วิลาสินี วงศ์มาบุตร, ประจักษ์ บัวผัน. แรงจูงใจและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัย มข.(ฉบับบัณฑิตศึกษา). 2564;21(3):186-99.
17. ณัฐพล โยธา, ประจักษ์ บัวผัน, สุรัชย์ พิมหา. ปัจจัยแห่งความสำเร็จและบรรยากาศองค์การที่มีผลต่อการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาสาธารณสุขของนักวิชาการสาธารณสุขใน โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา). 2562;19(1):149-60.
18. อัมฤทัย ไชยมาตย์, ประจักษ์ บัวผัน. แรงจูงใจและปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลติดตามของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา). 2564;21(3):172-85.